

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΠΜΣ Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία
(ΣΕΙ)

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ Ανθρωπιστικών Επιστημών

Ακαδημαϊκό έτος 2023-2024

Πάτρα

Ημερομηνία 20-05-2025

Η παρούσα έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης του Προγράμματος Σπουδών *Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία* αποτελεί τμήμα της ετήσιας έκθεσης εσωτερικής αξιολόγησης της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών και ακολουθεί τη διάρθρωσή της.

Α' μέρος: Αποτύπωση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών "Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία (ΣΕΙ)"

Στοιχεία Ίδρυσης κι εξέλιξης του ΠΣ, Σκοπός, Μαθησιακά αποτελέσματα, web site του ΠΣ και στοιχεία ΔΠΣ

Το ΠΜΣ «Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία» (ΣΕΙ) (ΦΕΚ ίδρυσης 675/Β/22-2-2021) προσφέρθηκε για πρώτη φορά το 2021-2022. Αντικείμενο του ΠΜΣ είναι η Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία (19ος-21ος αι.). Σκοπός του είναι η εξειδίκευση επιστημόνων στη Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία και η εξοικείωσή τους με τις σύγχρονες ιστορικές μεθόδους και ερευνητικές τάσεις, αποκλειστικά και συνολικά διά της εξ αποστάσεως διδασκαλίας.

Με την ολοκλήρωση του ΠΜΣ οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- παρακολουθούν και αποτιμούν κριτικά τα μεθοδολογικά εργαλεία της ιστορικής επιστήμης
- γνωρίζουν τους βασικούς σταθμούς της ελληνικής πολιτικής, διπλωματικής, κοινωνικής ιστορίας καθώς και της ιστορίας των ιδεών στην Ελλάδα
- αποτιμούν κριτικά την εξέλιξη της ελληνικής ιστορίας και μελετούν ιστορικά τεκμήρια
- παρακολουθούν και αποτιμούν κριτικά την εξέλιξη της ελληνικής ιστοριογραφίας
- εντάσσουν την εξέλιξη της ελληνικής ιστορίας μέσα στα ευρωπαϊκά και διεθνή συμφραζόμενα
- διενεργήσουν έρευνα – βιβλιογραφική ή/και πρωτογενή – πάνω σε ζητήματα της Νεώτερης και Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας
- καταγράφουν τα πορίσματα της έρευνάς τους καθώς και τη δική τους επιστημονική αποτίμηση σε επιστημονικές εργασίες/δοκίμια.

Ο διαδικτυακός σύνδεσμος για το ΠΜΣ ΣΕΙ είναι <https://www.eap.gr/education/postgraduate/biannual/modern-greek-history/>

Πιστωτικές Μονάδες ECTS Προγράμματος Σπουδών: 120

Ελάχιστη διάρκεια: δύο (2) ακαδημαϊκά έτη (4 εξάμηνα)

Ταξινόμηση σύμφωνα με τον κώδικα ISCED-2011 της UNESCO

- με βάση το επίπεδο σπουδών: 7

Ταξινόμηση σύμφωνα με τον κώδικα ISCED-2013 της UNESCO

- με βάση τον τομέα εκπαίδευσης: 0222 History and Archaeology

Χαρακτηρισμός ΠΜΣ: Master of Arts (MA)

Γλώσσα Διδασκαλίας: Ελληνική

Διευθύντρια του Προγράμματος Σπουδών για το 2023-2024: Αθανασία Μπαλτά, με γνωστικό αντικείμενο «Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία».

Δημοσιοποίηση του Προγράμματος Σπουδών

Η δημοσιοποίηση του Προγράμματος γίνεται κεντρικά από τις διοικητικές υπηρεσίες του ΕΑΠ, μέσω των εντύπων του Πανεπιστημίου, των ιστοσελίδων του, των κοινωνικών δικτύων του και των δελτίων τύπου που αποστέλλονται σε ΜΜΕ, φοιτητές/τριες και ενδιαφερόμενους/ες. Επίσης, με πρωτοβουλία της διευθύντριας προβάλλεται σε ιστοσελίδες και μέσα κοινωνικής δικτύωσης φορέων

(σύλλογοι, ενώσεις κ.λπ.) που σχετίζονται και δραστηριοποιούνται σε τομείς γύρω από την ιστορία και την ελληνική πολιτιστική κληρονομιά.

Σημαντικές δράσεις προβολής είναι η υποδοχή των πρωτοετών, η διεξαγωγή ενημερωτικών webinars προς ενδιαφερόμενους υποψήφιους/ες φοιτητές/τριες Προγραμμάτων Σπουδών και η συμμετοχή στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης.

Παρακολούθηση της επαγγελματικής εξέλιξης των αποφοίτων

Η παρακολούθηση της επαγγελματικής εξέλιξης των αποφοίτων τα προηγούμενα χρόνια δεν γινόταν με συστηματικό τρόπο διότι δεν υπήρχε σε λειτουργία το Γραφείο Διασύνδεσης του ΕΑΠ, ενώ η παλαιότερη δομή ΔΑΣΤΑ αδρανοποιήθηκε. Το 2021 το Γραφείο Διασύνδεσης ενεργοποιήθηκε εκ νέου (<https://career.eap.gr/>) και αναπτύσσεται με στόχο να μπορεί να προσφέρει συστηματική παρακολούθηση των αποφοίτων όλων των ΠΣ του Ιδρύματος σε μεγάλο βάθος χρόνου. Επίσης ιδρύθηκε Δίκτυο Αποφοίτων (<https://alumni.eap.gr/>), σκοπός του οποίου είναι η ενίσχυση των σχέσεων και η βελτίωση των υπηρεσιών που παρέχει το Πανεπιστήμιο στους αποφοίτους του, μέσα από την ενίσχυση δεσμών αλληλεπίδρασης και συνεργασίας μαζί τους καθώς και την ανάπτυξη δράσεων και πρωτοβουλιών στην κατεύθυνση της συνεχούς υποστήριξης της επαγγελματικής εξέλιξης αυτών, και ευκαιριών για επαγγελματική και ακαδημαϊκή ανάπτυξη.

Διαδικασία επιλογής φοιτητών/τριών

Η διαδικασία επιλογής των φοιτητών/τριών καθορίζεται από το ΕΑΠ και είναι η ίδια για όλα τα προπτυχιακά και μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών. Βασίζεται στη δημοσίευση ανοικτής στους/τις ενδιαφερόμενους/ες ηλεκτρονική πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος στην ιστοσελίδα του πανεπιστημίου. Στο ΠΜΣ γίνονται δεκτοί/ές απόφοιτοι/ες των ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής (σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 34 του Ν. 4485/2017). Για την επιτυχή παρακολούθηση του Προγράμματος απαιτείται η καλή γνώση της αγγλικής γλώσσας, τουλάχιστον σε επίπεδο B2, σύμφωνα με το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες. Στο ΠΜΣ γίνονται δεκτοί/ές υποψήφιοι/ες που πληρούν τα κριτήρια που έχουν τεθεί από τους κανονισμούς του ΕΑΠ και τα αποτελέσματα ανακοινώνονται στην επίσημη ιστοσελίδα του πανεπιστημίου. Οι υποψήφιοι/ες μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες θα πρέπει να ολοκληρώσουν τη διαδικασία εγγραφής σύμφωνα με τις οδηγίες της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Όλα τα στάδια της διαδικασίας επιλογής φοιτητών/τριών δημοσιεύονται με σχετικές ανακοινώσεις στην κεντρική ιστοσελίδα του ΕΑΠ.

Διάρθρωση Προγράμματος Σπουδών

Το ΠΜΣ «Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία» διαρθρώνεται σε τέσσερα (4) ακαδημαϊκά εξάμηνα, τα οποία περιλαμβάνουν τέσσερις (4) υποχρεωτικές Θεματικές Ενότητες (Θ.Ε.), έξι (6) Θεματικές Ενότητες επιλογής, από τις οποίες οι φοιτητές/τριες καλούνται να επιλέξουν τις τρεις – μία για κάθε ένα από τα τρία πρώτα εξάμηνα) και τη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία. Ο ελάχιστος χρόνος φοίτησης είναι τα δύο (2) ακαδημαϊκά έτη. Για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ) είναι υποχρεωτική η επιτυχής ολοκλήρωση επτά (7) Θ.Ε. (των τεσσάρων υποχρεωτικών και τριών επιλογής), καθώς και η επιτυχής εκπόνηση και υποστήριξη της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας. Επομένως, οι υποχρεωτικές Θ.Ε. (κορμού) καλύπτουν ποσοστό περίπου 57% και οι επιλεγόμενες Θ.Ε. (επιλογής) ποσοστό 43% επί του συνόλου των Θ.Ε. που υποχρεούνται να παρακολουθήσουν οι φοιτητές/τριες.

Για την επιτυχή ολοκλήρωση κάθε Θ.Ε., ο φοιτητής/τρια υποχρεούται να εκπονήσει τέσσερις (4) εργασίες. Το βαθμολογικό βάρος τους καθορίζεται ως εξής: Δύο (2) Μικρής έκτασης Γραπτές Εργασίες (ΜΓΕ) με συντελεστή βαρύτητας στον τελικό βαθμό της Θ.Ε. 10% η κάθε μία. Μία (1) Γραπτή Εργασία Εξαμήνου (ΓΕΕ) με συντελεστή βαρύτητας στον τελικό βαθμό της Θ.Ε. 20%. Τελική Γραπτή Εργασία (ΤΓΕ), που υποστηρίζεται δημόσια με προφορική παρουσίαση, με συντελεστή βαρύτητας στον τελικό βαθμό της Θ.Ε. 60%. Το δικαίωμα υποβολής της Τελικής Γραπτής Εργασίας (ΤΓΕ) κατοχυρώνεται, εάν συγκεντρωθεί τουλάχιστον το 50% του αθροίσματος του δυνητικού άριστα από το σύνολο, ή τουλάχιστον από δύο εκ των αξιολογούμενων εργασιών, ήτοι 20 μονάδες συνολικά από τις 100, στη βάση των συντελεστών βαρύτητας που αναφέρονται παραπάνω. Επομένως, ο τελικός βαθμός της εκάστοτε Θ.Ε., στην κλίμακα με άριστα το 10, υπολογίζεται ως εξής: Τελικός βαθμός Θ.Ε. = $(ΜΓΕ1 \times 0,1) + (ΜΓΕ2 \times 0,1) + (ΓΕΕ \times 0,2) + (ΤΓΕ \times 0,6)$.

Για κάθε Θ.Ε. οργανώνονται τρεις (3) Ομαδικές Συμβουλευτικές Συναντήσεις (ΟΣΣ), διάρκειας τεσσάρων (4) ωρών έκαστη, με τη συμμετοχή του Καθηγητή-Συμβούλου και των φοιτητών/τριών. Η συμμετοχή τους δεν είναι υποχρεωτική. Εκτός των προγραμματισμένων ΟΣΣ, οι Καθηγητές-Σύμβουλοι έχουν τη δυνατότητα και επικοινωνούν με τους/ις φοιτητές/τριες είτε εξ αποστάσεως είτε με τη χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, για την επίλυση δυσκολιών, την απάντηση των ερωτημάτων τους και την παροχή βοήθειας και υποστήριξης κατά τη συγγραφή των εργασιών τους.

Κατά την οργάνωση των σπουδών των φοιτητών/τριών, δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα ως προς τις Θ.Ε. Οι φοιτητές/τριες είναι ελεύθεροι/ες να επιλέξουν μία ή δύο το πολύ Θ.Ε. Ωστόσο, κατά την πρόοδό τους στα εξάμηνα, οφείλουν να δηλώνουν πρώτα την υποχρεωτική Θ.Ε. του εξαμήνου (εφόσον επιλέγουν μία μόνο Θ.Ε.) και στη συνέχεια την επιλεγόμενη Θ.Ε. Εφόσον επιλέγουν δύο Θ.Ε., αυτές θα είναι μία υποχρεωτική και μία (εκ των δύο προσφερόμενων) επιλεγόμενη. Αναλόγως των δυνατοτήτων τους, οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα να ακολουθούν τον δικό τους ρυθμό σπουδών, επιλέγοντας άλλοτε μία και άλλοτε δύο Θ.Ε. Όμως, η ολοκλήρωση και επιτυχής κατοχύρωση όλων των Θ.Ε. του ΠΣ τους αποτελούν προϋπόθεση για την προφορική υποστήριξη της διπλωματικής εργασίας τους.

Το περιεχόμενο των Θ.Ε., η ύλη και το προαιρετικό υλικό καθορίστηκαν κατά τη δημιουργία του ΠΜΣ σύμφωνα με τις προδιαγραφές του ΕΑΠ, κατά τρόπο που να αποφεύγονται οι επικαλύψεις ή επαναλήψεις μεταξύ των θεμάτων. Το υποχρεωτικό υλικό μελέτης παραχωρείται σε ψηφιακή μορφή στους/τις φοιτητές/τριες από το ΕΑΠ. Με την ολοκλήρωση δύο χρόνων λειτουργίας του ΠΜΣ δίνεται η δυνατότητα αναμόρφωσης και ανανέωσης του υλικού μελέτης για τους/τις φοιτητές/τριες.

Οι Θ.Ε. του ΠΜΣ «Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία» δεν προσφέρονται σε άλλα μεταπτυχιακά Προγράμματα.

Για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών απαιτείται η εκπόνηση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (ΜΔΕ), η οποία προβλέπεται σύμφωνα με τον κανονισμό στο 4^ο εξάμηνο σπουδών. Οι φοιτητές/τριες είναι ελεύθεροι/ες να επιλέξουν θέμα εργασίας μέσα από τον αναλυτικό κατάλογο προτεινόμενων θεμάτων ΜΔΕ που είναι αναρτημένος στην πλατφόρμα του ΠΜΣ ή να προτείνουν οι ίδιοι/ες ένα θέμα της επιλογής τους, με βάση τα ενδιαφέροντά τους, πάντοτε όμως σε σχέση με τις θεματικές και τα αντικείμενα που εξετάζονται στο πλαίσιο των Θ.Ε. του ΠΜΣ. Επίσης, οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα ελεύθερα να προτείνουν τον/την επιβλέποντα/ουσα της προτεινόμενης εργασίας. Η τελική ανάθεση της επίβλεψης των εργασιών στους Καθηγητές-Συμβούλους, μέλη ΣΕΠ, του ΠΜΣ και ο ορισμός του/της β' επιβλέποντα/ουσας της ΜΔΕ γίνονται από τη Διευθύντρια του Προγράμματος, η οποία λαμβάνει υπόψη της: α) το προτεινόμενο από τον/την

φοιτητή/τρια θέμα, β) την καταλληλότητα/επιστημονική συνάφεια του/της προτεινόμενου/ης επιβλέποντα/ουσας με το προτεινόμενο θέμα και γ) τη διαθεσιμότητα του/της κάθε προτεινόμενου/ης επιβλέποντα/ουσας, όπως προκύπτει από τον μέγιστο δυνατό αριθμό των αναθέσεων σε κάθε ένα μέλος ΣΕΠ. Για την τελική κατανομή των αναθέσεων η Διευθύντρια του ΠΜΣ ενημερώνει το ΕΑΠ. Μετά την ανάθεση των εργασιών, οι φοιτητές/τριες, σε συνεργασία με τους/τις επιβλέποντες/ουσες και με βάση τις οδηγίες τους, μπορούν εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας να τροποποιήσουν, διευκρινίσουν ή να αλλάξουν το αρχικά προτεινόμενο θέμα της εργασίας τους. Η διάρκεια εκπόνησης της εργασίας προβλέπεται για ένα εξάμηνο, με τη δυνατότητα παράτασης για ένα ακόμη εξάμηνο αν ο/η φοιτητής/τρια δεν προλάβει να ολοκληρώσει τη μελέτη και τη συγγραφή της ΜΔΕ. Για την ολοκλήρωση των σπουδών και την απόκτηση του μεταπτυχιακού διπλώματος απαιτείται η επιτυχής προφορική υποστήριξη της ΜΔΕ σε δημόσια διαδικασία, ενώπιον τριμελούς επιτροπής που αποτελείται από τους α' και β' επιβλέποντες/ουσες και τη Διευθύντρια του ΠΜΣ.

Πίνακας 1. Θεματικές Ενότητες Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία (ΣΕΙ)

Θεματική Ενότητα	Κωδικός ΘΕ	Έτος Σπουδών	Μονάδες ECTS	Θεωρητική / Εργαστηριακή	Κορμού/ Επιλογής	Προαπαιτούμενες ΘΕ	Διαλέξεις (Δ), Φροντιστήριο (Φ), Εργαστήριο (Ε), Ομαδική Συμβουλευτική Συνάντηση (ΟΣΣ)	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών ΣΑΕ
Μεταξύ παράδοσης και εκσυγχρονισμού: Η ελληνική πολιτική σκηνή	ΣΕΙ50	1 ^ο – 1 ^ο	15	Θεωρητική	Κορμού		ΟΣΣ	http://courses.eap.gr/ , http://open.eap.gr , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 277
Οι Έλληνες και οι μεγάλες ιδέες τους	ΣΕΙ51	1 ^ο – 1 ^ο	15	Θεωρητική	Επιλογής		ΟΣΣ	http://courses.eap.gr/ , http://open.eap.gr , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 277-278
Δυτικά της Ανατολής: Διαφωτισμός και Ορθοδοξία ως παράγοντες διαμόρφωσης της εθνικής ταυτότητας	ΣΕΙ52	1 ^ο – 1 ^ο	15	Θεωρητική	Επιλογής		ΟΣΣ	http://courses.eap.gr/ , http://open.eap.gr , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 279-280
Ο ελληνικός γεωγραφικός χώρος και οι μεγάλες δυνάμεις (1800-1922)	ΣΕΙ53	1 ^ο – 2 ^ο	15	Θεωρητική	Κορμού		ΟΣΣ	http://courses.eap.gr/ , http://open.eap.gr , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 280-281
Τάσεις και πόλεμοι της ελληνικής ιστοριογραφίας, 19ος-21ος αιώνας	ΣΕΙ54	1 ^ο – 2 ^ο	15	Θεωρητική	Επιλογής		ΟΣΣ	http://courses.eap.gr/ , http://open.eap.gr , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 281-282
Των Ελλήνων οι κοινότητες: Ομογενείς, πάροικοι και μετανάστες	ΣΕΙ55	1 ^ο – 2 ^ο	15	Θεωρητική	Επιλογής		ΟΣΣ	http://courses.eap.gr/ , http://open.eap.gr , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 282-284
Ο ελληνικός γεωγραφικός χώρος και το διεθνές σύστημα (1922-1989)	ΣΕΙ60	2 ^ο – 1 ^ο	15	Θεωρητική	Κορμού		ΟΣΣ	http://courses.eap.gr/ , http://open.eap.gr , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 284-285
Ελλάδα και Βαλκάνια: Μια ασύμμετρη σχέση	ΣΕΙ61	2 ^ο – 1 ^ο	15	Θεωρητική	Επιλογής		ΟΣΣ	http://courses.eap.gr/ , http://open.eap.gr , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 285-286
Κλέφτες, παλικάρια και αντάρτες: Έλληνες παράνομοι και ήρωες	ΣΕΙ62	2 ^ο – 1 ^ο	15	Θεωρητική	Επιλογής		ΟΣΣ	http://courses.eap.gr/ , http://open.eap.gr , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 286-287

Αστοί, αγρότες και εργάτες: Θέματα της ελληνικής κοινωνικής ιστορίας	ΣΕΙ63	2 ^ο – 2 ^ο	15	Θεωρητική	Κορμού		ΟΣΣ	http://courses.eap.gr/ , http://open.eap.gr , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 288-289
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία	ΣΕΙΔΕ	2 ^ο – 2 ^ο	15	Θεωρητική	Κορμού	7ΘΕ		http://courses.eap.gr/ , http://open.eap.gr , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 289-292

Πρακτική άσκηση

Στο ΠΜΣ «Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία» δεν υπάρχει θεσμοθετημένη πρακτική άσκηση των φοιτητών/τριών.

Εξεταστικό σύστημα

Η αξιολόγηση της εξεταστικής διαδικασίας συζητείται κάθε χρόνο στις τακτικές ΟΔΠ και στην Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών (ΕΠΣ).

Ο τρόπος αξιολόγησης των φοιτητών/τριών πραγματοποιείται μέσω της εκπόνησης γραπτών εργασιών, όπως αναλύεται παραπάνω, στην παράγραφο 3. Όπως επισημαίνεται, η βαθμολογική βαρύτητα των εργασιών διαφέρει μεταξύ τους (2X10%, 20% και 60%) και αυτό συμβαδίζει με το εύρος της κάθε εργασίας και τον χρόνο που έχουν στη διάθεσή τους οι φοιτητές/τριες για την εκπόνησή της (2, 3 και 4 εβδομάδες αντίστοιχα). Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών είναι ευθύνη του μέλους ΣΕΠ, Κ-Σ του εκάστοτε τμήματος, σε συνεργασία με τον/την συντονιστή/τρια της Θ.Ε. Ο βαθμός της κάθε εργασίας αναρτάται στην πλατφόρμα του ΠΜΣ μαζί με την ανατροφοδότηση (σχόλια, διορθώσεις κ.λπ.) του/της κάθε Κ-Σ προς γνώση των φοιτητών/τριών. Στην περίπτωση της ύπαρξης αντιρρήσεων ή διαφωνίας του/της φοιτητή/τριας ως προς τον βαθμό, τις διορθώσεις/παρατηρήσεις επί του κειμένου κ.λπ., κάθε φοιτητής/τρια έχει τη δυνατότητα να απευθυνθεί στον/την Συντονιστή/τρια της Θ.Ε. ή στη Διευθύντρια του ΠΜΣ προκειμένου να εκθέσει τις αντιρρήσεις του/της. Η δε προφορική υποστήριξη της ΤΓΕ διεξάγεται κατά ομάδες φοιτητών/τριών, ώστε να διασφαλίζεται η αξιοπιστία και η διαφάνεια του συστήματος.

Επιπλέον, κάθε Θ.Ε. προτείνει προαιρετικές δραστηριότητες εμβάθυνσης ή αυτοαξιολόγησης για τους/ις φοιτητές/τριες προκειμένου να τους/τις ενθαρρύνει να διατηρούν την επαφή τους με το υλικό μελέτης και το αντικείμενο της Θ.Ε. καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου.

Για την εκπόνηση των ΜΔΕ, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα να υποβάλουν πρόταση θέματος, το οποίο πρέπει να εμπίπτει στις θεματικές ενότητες του Προγράμματος, όπως αυτές είναι αναρτημένες στην επίσημη ιστοσελίδα του. Επίσης, δύνανται να προτείνουν τον/την επιβλέποντα/ουσα, πρόταση που συνεκτιμάται από τη ΔΠΜΣ και γίνεται αποδεκτή εφόσον συντρέχουν τα απαραίτητα κριτήρια για την ανάθεση των ΜΔΕ στους/τις εκάστοτε συνεργάτες (εγγύτητα γνωστικού αντικειμένου, συνολικός αριθμός αναθέσεων κ.λπ.). Οι ΜΔΕ αξιολογούνται από δύο επιβλέποντες/ουσες. Για την επιτυχή αξιολόγηση των ΜΔΕ συνεκτιμώνται: η πληρότητα και οργάνωση του περιεχομένου, η σαφής γλωσσική και νοηματική απόδοση του κειμένου, η επιτυχής αξιοποίηση βιβλιογραφίας και –ει δυνατόν– πρωτογενούς υλικού, η συμμόρφωση με τους κανόνες τεκμηρίωσης και απόδοσης βιβλιογραφίας και παραπομπών, η απουσία λογοκλοπής. Η προφορική υποστήριξη των ΜΔΕ γίνεται ενώπιον των δύο Κ-Σ και της ΔΠΜΣ.

Διεθνής διάσταση Προγράμματος Σπουδών

Δεν υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό, ενώ οι αλλοδαποί/ές φοιτητές/τριες είναι ελάχιστοι/ες (3 συνολικά). Οι Θ.Ε. διδάσκονται στην ελληνική γλώσσα. Το ΠΜΣ είναι νέο και δεν έχει ακόμη συνάψει συνεργασίες με ιδρύματα του εξωτερικού, εφαρμόζει όμως το σύστημα ECTS για την οργάνωση των σπουδών.

Εσωτερική αξιολόγηση του Προγράμματος Σπουδών

Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης όλων των ΠΣ εμπίπτει στην ετήσια διαδικασία αξιολόγησης των Σχολών σύμφωνα με τις προτεινόμενες από την ΕΘΑΑΕ αρχές και στοχεύει στην άντληση πληροφοριών για τον προσδιορισμό του επιπέδου ποιότητας όλων των συντελεστών της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Διαρκής στόχος της αξιολόγησης είναι η συνεισφορά στη συνεχόμενη ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών του Πανεπιστημίου, των Σχολών αλλά και των ΠΣ.

Επιπλέον, το ΠΣ αξιολογείται εσωτερικά ανά ακαδημαϊκό έτος από την/τον ΔΠΣ και την ΟΜΕΑ της Σχολής μέσω της συμπλήρωσης της έκθεσης εσωτερικής αξιολόγησης του ΠΣ. Με βάση την έκθεση η Επιτροπή ΜΟΔΙΠ καταλήγει σε πόρισμα και ενδεχόμενες προτάσεις βελτίωσης το οποίο διαβιβάζεται στην/το ΔΠΣ του ΠΣ. Η έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης αναρτάται στον ιστότοπο της ΜΟΔΙΠ.

Εξωτερική αξιολόγηση/πιστοποίηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Η περιοδική πιστοποίηση των ΠΣ οργανώνεται από την ΕΘΑΑΕ και πραγματοποιείται με διαδικασίες εξωτερικής αξιολόγησης από επιτροπές ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων. Η πιστοποίηση του Προγράμματος σπουδών, βάσει των εκθέσεων των επιτροπών, παρέχεται από την ΕΘΑΑΕ για συγκεκριμένη διάρκεια, μετά τη λήξη της οποίας πραγματοποιείται επαναπιστοποίησή του. Η πιστοποίηση ποιότητας των ΠΣ λειτουργεί ως μέσο εξακρίβωσης της συμμόρφωσης του Προγράμματος σπουδών με τις απαιτήσεις του προτύπου και ως καταλύτης για τη βελτίωσή του, ενώ μπορεί, επιπλέον, να προσφέρει νέες προοπτικές στη διεθνή ανταγωνιστικότητα των απονεμόμενων τίτλων. Οι ακαδημαϊκές μονάδες και τα Ιδρύματα οφείλουν να λαμβάνουν σταθερά υπόψη τα συμπεράσματα και τις συστάσεις της επιτροπής εμπειρογνομόνων για τη συνεχή βελτίωση του Προγράμματος.

Μετά την παραλαβή της έκθεσης εξωτερικής αξιολόγησης και πιστοποίησης του ΠΣ, η ΜΟΔΙΠ σε συνεργασία με την ακαδημαϊκή μονάδα (ΔΠΣ και Κοσμητεία) μελετά την Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης για να αποφασίσει την υιοθέτηση μέρους ή του συνόλου των συστάσεων της Επιτροπής Εξωτερικής Αξιολόγησης & Πιστοποίησης και την κατάρτιση του Σχεδίου Δράσης. Στο Σχέδιο Δράσης, το οποίο εγκρίνεται από την Κοσμητεία της Σχολής του ΠΜΣ, καταγράφονται οι ενέργειες που θα πραγματοποιηθούν με τη χρήση των αναγκαίων πόρων και θα συμβάλουν στην επίτευξη βελτιώσεων και στην άρση των αδυναμιών που έχει εντοπίσει η Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης & Πιστοποίησης. Το εγκεκριμένο από την Κοσμητεία Σχέδιο Δράσης του ΠΜΣ αποστέλλεται στη ΜΟΔΙΠ για τις αναγκαίες ενέργειες στο πλαίσιο της εσωτερικής αξιολόγησης του ΠΜΣ. Μετά την πάροδο δύο ετών από την ημερομηνία της πιστοποίησης, η ακαδημαϊκή μονάδα (ΔΠΣ, Κοσμητεία) αποτιμά τις ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν, την πρόοδο που έχει συντελεστεί κατά την εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης και συντάσσει τον πίνακα «Παρακολούθηση Αποτελεσμάτων». Στον πίνακα «Παρακολούθηση Αποτελεσμάτων» αποτυπώνονται: - τα αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί, - ο βαθμός επίτευξης των αποτελεσμάτων, - οι ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν για τη συμμόρφωση ως προς τις συστάσεις της εξωτερικής αξιολόγησης και πιστοποίησης. Η Έκθεση Παρακολούθησης, αφού οριστικοποιηθεί μετά από συνεργασία της ΜΟΔΙΠ και της ακαδημαϊκής μονάδας (όπου απαιτείται), αποστέλλεται στην ΕΘΑΑΕ από τη ΜΟΔΙΠ και δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του Ιδρύματος, ως συνοδευτικό έγγραφο της Έκθεσης Εξωτερικής Αξιολόγησης & Πιστοποίησης του ΠΣ.

Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία (ΣΕΙ)» της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών (ΣΑΕ) του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΕΑΠ) αξιολογήθηκε από Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης & Πιστοποίησης κατά τις ημερομηνίες 13-18 Νοεμβρίου 2023.

Το τελικό συμπέρασμα της Επιτροπής διαπίστωνε ότι το Πρόγραμμα Σπουδών ΣΕΙ **συμμορφώνεται πλήρως** με τις αρχές του Προτύπου Ποιότητας ΠΜΣ της ΕΘΑΑΕ και τις Αρχές Διασφάλισης Ποιότητας του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης (ESG 2015) για το επίπεδο σπουδών 7 του Εθνικού και Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων. Η διάρκεια της πιστοποίησης του ΠΜΣ ΣΕΙ ορίστηκε για πέντε έτη, από **20-12-2023** έως **19-12-2028**.

Η Έκθεση Παρακολούθησης του ΠΜΣ ΣΕΙ θα συνταχθεί και θα υποβληθεί στην ΕΘΑΑΕ πριν τη λήξη της διετίας από την έναρξη ισχύος της πιστοποίησης, ήτοι έως 20/12/2025.

Β' μέρος: Στατιστικά Στοιχεία Τρέχοντος Ακαδημαϊκού Έτους και Συμπεράσματα

1. Σε τι ποσοστό κατακτήθηκαν οι στόχοι που είχαν τεθεί για το ΠΣ γι' αυτό το ακαδημαϊκό έτος; Τι έφταξε στις περιπτώσεις που υπήρξε μεγάλη απόκλιση από τους στόχους;

Ως προς τους στόχους που τέθηκαν για το ακαδ. έτος 2022-23, δεν κατακτήθηκαν όλοι σύμφωνα με τα προβλεπόμενα. Το ποσοστό νεοεισαχθέντων/εισών φοιτητών/τριών έπεσε στο 37,3% των προσφερόμενων θέσεων, παρά την προσπάθεια που καταβλήθηκε για την ενίσχυση της προβολής του ΠΜΣ με όλα τα διαθέσιμα μέσα: πλήρης παρουσίαση του ΠΜΣ στην ιστοσελίδα του ΕΑΠ, ενημέρωση όλων των φοιτητών/τριών των προπτυχιακών Προγραμμάτων του ΕΑΠ και ανάρτηση διαφήμισης σε σχετικές ιστοσελίδες από το αρμόδιο Γραφείο του ΕΑΠ. Εκτός από την κεντρική προβολή του ΠΜΣ, με πρωτοβουλία της ΔΠΜΣ αναρτήθηκαν ενημερωτικές πληροφορίες σε σελίδες στο FB σχετιζόμενες με την εκπαίδευση, απεστάλησαν μαζικά ενημερωτικά emails σε φορείς του Δημοσίου (Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, Προστασίας του Πολίτη, Παιδείας, Πολιτισμού κ.ά.), σε συλλόγους αποφοίτων άλλων πανεπιστημίων και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων εν γένει, μορφωτικούς, εκπαιδευτικούς και πολιτιστικούς συλλόγους κ.ά. Κεντρικός πυρήνας της ενημερωτικής προσπάθειας ήταν η προβολή των πλεονεκτημάτων του ΠΜΣ ΣΕΙ, όπως η συνεκτικότητα των θεμάτων που υποστηρίζει, το υψηλό επίπεδο των μελών ΣΕΠ κ.λπ. Η προσπάθεια προβολής του ΠΜΣ θεωρούμε ότι, αν δεν κατάφερε να αυξήσει, οπωσδήποτε συγκράτησε τους αριθμούς των εγγεγραφών σε ικανοποιητικό επίπεδο, δεδομένου του αυξημένου αριθμού των μεταπτυχιακών Προγραμμάτων που προσφέρονται πλέον εξ αποστάσεως στην ελληνική γλώσσα και τα οποία απαιτούν χαμηλότερο ύψος διδάκτρων.

Ως προς τον εμπλουτισμό της μαθησιακής και εκπαιδευτικής διαδικασίας, η διοργάνωση ενός workshop προβολής των ΜΔΕ δεν ήταν αντικειμενικά δυνατό να πραγματοποιηθεί, με το δεδομένο ότι το Πρόγραμμα είναι καινούριο και οι πρώτες ΜΔΕ που υποστηρίχθηκαν μόλις στο τέλος του ακαδ. έτους 2022-23, τον Ιούλιο, ήταν λίγες σε αριθμό και δεν εκδηλώθηκε σχετικό ενδιαφέρον από τους/τις φοιτητές/τριες.

Με στόχο πάντοτε την προβολή της εκπαιδευτικής διαδικασίας, την ενίσχυση της ποιότητας του ΠΜΣ, τη διάχυση των αποτελεσμάτων του αλλά και τη σύσφιξη των σχέσεων μεταξύ φοιτητών/τριών και Κ-Σ, και εφόσον δεν στάθηκε δυνατό να πραγματοποιηθεί το workshop, τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο 2023 με πρωτοβουλία των μελών ΣΕΠ του ΠΜΣ διοργανώθηκε σειρά παράλληλων εκδηλώσεων: α) Επίσκεψη στο Εθνικό Ιστορικό Μουσείο στην Αθήνα και ξενάγηση στις συλλογές του (18/12/2022). β) Συνάντηση και ξενάγηση για τους φοιτητές της ΣΕΙ53 στην Εθνική Πινακοθήκη στην Αθήνα (19-11-2023). γ) Ξενάγηση για όλους/ες τους/τις φοιτητές/τριες του ΠΜΣ στην έκθεση του Ιδρύματος της Βουλής των Ελλήνων: «Σήκω Ψυχή μου!... Εικόνες και Μουσικές των προσφύγων του '22» στην Αθήνα, με βασικούς άξονες τη ζωή πριν το 1922, την έξοδο, την απώλεια και το τραύμα της προσφυγιάς. δ) Ξενάγηση στην έκθεση του Μορφωτικού Ιδρύματος της Εθνικής Τραπέζης: «Πώς μάθαιναν οι Έλληνες γράμματα από την Άλωση μέχρι την Επανάσταση (1453-1821)» στη Θεσσαλονίκη (7-12-2023). 3) Webinar με θέμα «Τι μας λένε οι πηγές για την Ιστορία;», στο πλαίσιο του οποίου συζητήθηκαν θέματα σχετικά με τη σημασία και την αξία των πρωτογενών πηγών στην ιστορική έρευνα (14-12-2023). Όλες οι παράλληλες δράσεις του ΠΜΣ αναρτήθηκαν έγκαιρα για την ενημέρωση των φοιτητών/τριών του ΕΑΠ στην ιστοσελίδα και στο FB. Επίσης, είχε προγραμματιστεί ξενάγηση στην έκθεση του Ιδρύματος της Βουλής των Ελλήνων: «Αντικρίζοντας την Ελευθερία» (28/5/2023), η οποία όμως δεν στάθηκε δυνατό να πραγματοποιηθεί λόγω των πολιτικών εξελίξεων

της εποχής (εκλογές και ορκωμοσία νέων βουλευτών), κατά τη διάρκεια των οποίων απαγορεύτηκαν όλες οι προγραμματισμένες επισκέψεις.

Μικρή βελτίωση παρουσίασε το ποσοστό συμμετοχής των φοιτητών/τριών (46%) στη διαδικασία αξιολόγησης του ΠΜΣ, τα αποτελέσματα της οποίας έχουν προαναφερθεί. Σε αυτό συνέβαλε η επανειλημμένη υπενθύμιση για την ανάγκη συμμετοχής στη διαδικασία από όλους/ες τους/τις Κ-Σ προς τους φοιτητές/τριες.

2. Πώς κρίνετε τη βιωσιμότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

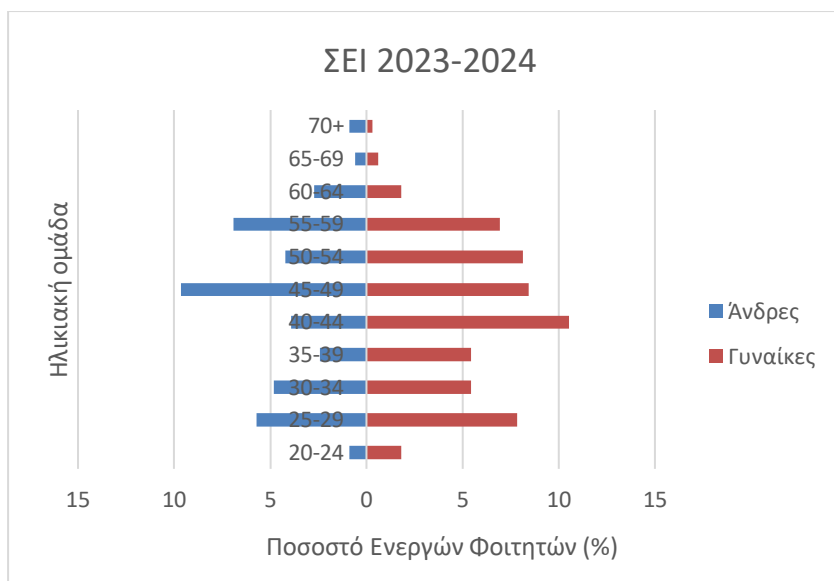
Πίνακας 2. Επιτομή στοιχείων του αξιολογούμενου ΠΣ

	2023-2024	2022-2023	2021-2022
Συνολικός αριθμός φοιτητών	332	260	179
Σύνολο προσφερόμενων θέσεων	300	300	300
Συνολικός αριθμός αιτήσεων	165	156	206
Συνολικός αριθμός νεοεισερχομένων φοιτητών	113	112	182
Συνολικός αριθμός αποφοίτων	40	18	-
Άλλες κατηγορίες*	0	0	0
Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)	3	2	1
Σύνολο ΘΕ	11	11	11
Σύνολο Υποχρεωτικών ΘΕ	5	5	5
Σύνολο ΘΕ Επιλογής	6	6	6
Μ.Ο. βαθμού πτυχίου	8.66	8.69	-

*κρατούμενοι, ρομά, ΚΕΘΕΑ

Οι αλλοδαποί φοιτητές/τριες αποτελούν μόνο το 0,9% των ενεργών φοιτητών/τριών.

Τα ποσοστά ενεργών φοιτητών/τριών για το ακαδημαϊκό έτος 2023-24 ανά φύλο και ηλικιακή ομάδα αποτυπώνονται στο παρακάτω γράφημα:

Γράφημα 1: Κατανομή ενεργών φοιτητών (%) ανά φύλο και ηλικιακή ομάδα

Όπως προκύπτει από το Γράφημα 1, το μεγαλύτερο ποσοστό των ενεργών φοιτητών/τριών του ΠΜΣ ανήκει στις ενεργές οικονομικά και επαγγελματικά πληθυσμιακές ομάδες. Σύμφωνα με την εικόνα που σχηματίζεται μέσα από τις συζητήσεις των μελών ΣΕΠ με τους/τις φοιτητές/τριες (χωρίς να διαθέτουμε συγκεκριμένα αριθμητικά στοιχεία) προκύπτει πως πολλοί/ές είναι υπάλληλοι είτε του δημόσιου είτε του ιδιωτικού τομέα, υπερτερούν οι εκπαιδευτικοί, ενώ δεν λείπουν και οι ελεύθεροι επαγγελματίες ή επιστήμονες άλλων ειδικοτήτων (π.χ. γιατροί). Παρακολουθούν το ΠΜΣ είτε γιατί αποβλέπουν στη βελτίωση της εργασιακής τους κατάστασης (π.χ. εκπαιδευτικοί) είτε για προσωπικούς λόγους (αγάπη για τη μάθηση, αγάπη για την ιστορία κ.λπ.). Σημαντικός αριθμός μεταξύ των γυναικών φοιτητριών δηλώνει πως αξιοποιεί την ευκαιρία που προσφέρει το ΕΑΠ για συνέχιση των σπουδών τους, τις οποίες είχαν εγκαταλείψει σε νεαρή ηλικία λόγω οικογενειακών υποχρεώσεων.

Πίνακας 3. Εξέλιξη των εγγεγραμμένων φοιτητών του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία (ΣΕΙ)

	2023-2024	2023-2024 Β	2023-2024 Α	2022-2023	2022-2023 Β	2022-2023 Α	2021-2022	2021-2022 Β	2021-2022 Α
Πτυχιακοί φοιτητές	332	283	306	260	243	238	179	165	142
Άλλες κατηγορίες*	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)	3	3	3	2	2	2	1	1	0

*κρατούμενοι, ρομά, ΚΕΘΕΑ

Πίνακας 4. Εξέλιξη των εισερχομένων φοιτητών του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία (ΣΕΙ)

	2023-2024	2023-2024 Β	2023-2024 Α	2022-2023	2022-2023 Β	2022-2023 Α	2021-2022	2021-2022 Β	2021-2022 Α
Σύνολο προσφερόμενων θέσεων	300	150	150	300	150	150	300	150	150

Σύνολο αιτήσεων	165	31	134	156	35	121	206	47	159
Συνολικός αριθμός νεοεισερχόμενων φοιτητών	113	22	91	112	21	91	182	37	145
Άλλες κατηγορίες*	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)	1	0	1	2	0	2	1	1	0
Αριθμός αποφοίτων	40	20	20	18	18	0	-	-	-

*κρατούμενοι, ρομά, ΚΕΘΕΑ

Στοιχεία Εξετάσεων -Εγκατάλειψη σπουδών (Drop out)

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΜΕΑ, το 2023-24 υπήρχαν συνολικά 783 εγγραφές σε Θεματικές Ενότητες, από τις οποίες το 89,4% συμμετείχε σε τουλάχιστον μια εξέταση και εκ των οποίων το 98,9% ολοκλήρωσε τη Θεματική Ενότητα. Το ποσοστό επιτυχόντων σε σχέση με όσους εγγράφηκαν στη Θεματική Ενότητα ανγγίζει το 88,4%, ποσοστό το οποίο θεωρείται υψηλό για ένα Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα. Εξίσου υψηλά είναι τόσο το ποσοστό των φοιτητών/τριών που αρίστευσαν κατά την αποφοίτησή τους όσο και ο μέσος όρος της βαθμολογίας που έλαβαν. Αυτό θεωρείται αποτέλεσμα:

- του υψηλού επιπέδου των Κ-Σ, μελών ΣΕΠ, που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα,
- του υψηλού επιπέδου της εκπαιδευτικής διαδικασίας που συντελείται και της συνεχούς και προσεκτικής υποστήριξης που παρέχεται στους/τις φοιτητές/τριες κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους,
- της προσωπικής αφοσίωσης και του προσωπικού ενδιαφέροντος των ίδιων των φοιτητών/τριών, πολλοί/ές από τους/τις οποίους/ες, όπως προαναφέρθηκε, παρακολουθούν το ΠΜΣ για λόγους προσωπικής βελτίωσης και αγάπης για την ιστορία.

Ο μέσος χρόνος λήψης του τίτλου του Προγράμματος Σπουδών είναι 2,88 έτη, ο αριθμός όμως αυτός δεν πρέπει να θεωρηθεί ενδεικτικός δεδομένου ότι το ΠΜΣ συμπλήρωσε μόλις τα τρία έτη λειτουργίας του. Πιο σαφή στοιχεία θα προκύψουν κατά τα επόμενα ακαδημαϊκά έτη. Το μέσο ποσοστό εγκατάλειψης σπουδών ήταν 11,6%. Από τους/ις φοιτητές/τριες που εγκατέλειψαν, το 49,4% είχαν εγγραφεί σε Θεματική Ενότητα μόνο μία χρονιά και το 21,1% των διαγραφέντων είχε συμμετάσχει στην εκπαιδευτική διαδικασία (είχαν δώσει έστω και μία εργασία). Το ακαδημαϊκό έτος 2023-24 εγκατέλειψαν τις σπουδές τους το 11% των εγγεγραμμένων, ενώ:

- περίπου το 15,4% από τους/ις διαγραφέντες/είσες είχαν συμμετάσχει στην εκπαιδευτική διαδικασία (είχαν δώσει έστω μία εργασία).

Και πάλι σύμφωνα με την εικόνα που σχηματίζεται μέσα από τις συζητήσεις των μελών ΣΕΠ με τους/τις φοιτητές/τριες (χωρίς να διαθέτουμε συγκεκριμένα αριθμητικά στοιχεία) προκύπτει πως πολλοί/ές φοιτητές/τριες αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν, παρά το γεγονός πως ήταν ικανοποιημένοι/ες από το ΠΜΣ, είτε για προσωπικούς-οικονομικούς λόγους είτε λόγω του φόρτου εργασίας τους, που δεν τους επέτρεπε τελικά να αφιερώσουν τον απαιτούμενο για την παρακολούθηση του ΠΜΣ χρόνο.

Πίνακας 5. Εξέλιξη του αριθμού και διάρκειας σπουδών των αποφοίτων του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία (ΣΕΙ)

Έτος Εισαγωγής	Εγγραφέντες Νεοεισερχόμενοι	Αποφοιτήσαντες διάρκεια σπουδών (σε έτη)							Μη αποφοιτήσαντες (συμπεριλαμβάνονται και οι διακόψαντες)	Διακόψαντες	Ποσοστιαία αναλογία		
		Κ	Κ+1	Κ+2	Κ+3	Κ+4	Κ+5	>Κ+6			Συνολικό ποσοστό αποφοιτησάντων	Συνολικό ποσοστό μη αποφοιτησάντων (συμπεριλαμβάνονται και οι διακόψαντες)	Συνολικό ποσοστό όσων διέκοψαν
2021-2022	182	20	31	0	0	0	0	0	131	18	28.02%	71.98%	9.89%
2022-2023	112	7	0	0	0	0	0	0	105	15	6.25%	93.75%	13.39%
2023-2024	113	0	0	0	0	0	0	0	113	12	0.00%	100.00%	10.62%

Πίνακας 6. Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία (ΣΕΙ)

Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός Αριθμός Αποφοίτων	Κατανομή βαθμών (αριθμός αποφοίτων και % επί του συνόλου των αποφοιτησάντων)				Μέσος όρος βαθμολογίας (στο σύνολο των αποφοίτων)
		5.0-5.9	6.0-6.9	7.0-8.4	8.5-10.0	
2021-2022	-	-	-	-	-	-
2022-2023	18	0	0	7	11	8.69
		0.00%	0.00%	38.89%	61.11%	
2023-2024	40	0	0	18	22	8.66
		0.00%	0.00%	45.00%	55.00%	
Σύνολο*	58	0	0	25	33	8.67
		0.00%	0.00%	43.10%	56.90%	

* σύνολο και μέσος όρος τελευταίων 5 χρόνων

Εσωτερική αξιολόγηση από τους/τις φοιτητές/τριες και Συντονιστές/τριες

Το ακαδημαϊκό έτος 2023-2024 οι φοιτητές/τριες του ΣΕΙ αύξησαν το ποσοστό της συμμετοχής τους σε σχέση με το προηγούμενο ακαδημαϊκό έτος 2022-2023. Οι φοιτητές/τριες δηλώνουν περισσότερο ικανοποιημένοι/ες από τους/τις καθηγητές/τριες στο Α' και Β' εξάμηνο του 2023-2024, ενώ την μικρότερη ικανοποίηση έχουν το Α' εξάμηνο από τις διοικητικές/τεχνικές υπηρεσίες και το Β' εξάμηνο από το εκπαιδευτικό περιεχόμενο.

Πίνακας 7. Στοιχεία Εσωτερικής Αξιολόγησης από φοιτητές και Συντονιστές του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία (ΣΕΙ)

2023-2024									
Εξάμηνο	Αξιολόγηση Καθηγητών/τριών από φοιτητές/τριες	Αξιολόγηση Καθηγητών/τριών από Συντονιστές/τριες	Εκπαιδευτικό Περιεχόμενο		Οργάνωση ΘΕ	Διοικητικές /Τεχνικές Υπηρεσίες	Πλήθος Αξιολογήσεων	Πλήθος δυνατών αξιολογήσεων	Συμμετοχή (%)
A	4.61	4.94	4.35		4.49	4.31	206	367	56.13%
B	4.47	5.00	4.24		4.31	4.26	195	321	60.75%
2022-2023									
Εξάμηνο	Αξιολόγηση Καθηγητών/τριών από φοιτητές/τριες	Αξιολόγηση Καθηγητών/τριών από Συντονιστές/τριες	Εκπαιδευτικό Υλικό	Εκπαιδευτικές Δραστηριότητες	Οργάνωση ΘΕ	Διοικητικές /Τεχνικές Υπηρεσίες	Πλήθος Αξιολογήσεων	Πλήθος δυνατών αξιολογήσεων	Συμμετοχή (%)
A	4.60	5.00	4.16	4.01	4.09	4.06	155	352	44.03%
B	4.43	4.92	4.14	4.04	4.11	4.19	150	313	47.92%
2021-2022									
Εξάμηνο	Αξιολόγηση Καθηγητών/τριών από φοιτητές/τριες	Αξιολόγηση Καθηγητών/τριών από Συντονιστές/τριες	Εκπαιδευτικό Υλικό	Εκπαιδευτικές Δραστηριότητες	Οργάνωση ΘΕ	Διοικητικές /Τεχνικές Υπηρεσίες	Πλήθος Αξιολογήσεων	Πλήθος δυνατών αξιολογήσεων	Συμμετοχή (%)
A	4.46	5.00	4.06	3.91	4.03	4.06	108	210	51.43%
B	4.40	5.00	4.00	3.91	3.87	4.04	107	236	45.34%

Ο βαθμός αξιολόγησης τόσο των μελών ΣΕΠ όσο και του ίδιου του ΠΜΣ κρίνεται υψηλός, χωρίς αυτό να σημαίνει πως δεν υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης. Μεταξύ των αιτημάτων των φοιτητών/τριών συμπεριλαμβάνονται συχνά προτάσεις για:

- αύξηση του προσφερόμενου από το ΕΑΠ έντυπου και ψηφιακού υλικού μελέτης για τις ΘΕ και για την εκπόνηση των εργασιών,
- αύξηση του αριθμού των προγραμματισμένων ΟΣΣ,
- ελάφρυνση του φόρτου εργασίας, που μερικές φορές τους/τις δυσκολεύει να ανταποκριθούν λόγω ακριβώς της επιβάρυνσης που έχουν από τις προσωπικές τους υποχρεώσεις

Τα θέματα που τίθενται από τους/τις φοιτητές/τριες έχουν γίνει αντικείμενο συζήτησης κατά τη διάρκεια των ΟΔΠ και στο πλαίσιο αυτό αναλήφθηκαν οι εξής πρωτοβουλίες:

- προτάσεις εκ μέρους των Κ-Σ, μελών ΣΕΠ, για επιπλέον επιστημονικό ψηφιακό υλικό ανοιχτής πρόσβασης (ελεύθερο δικαιωμάτων) το οποίο μπορεί να βρεθεί στο διαδίκτυο και να καλύψει τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των φοιτητών/τριών

- προτάσεις για την ανανέωση του προσφερόμενου υλικού θα είναι δυνατό να κατατεθούν μόνο μετά την ολοκλήρωση του δεύτερου χρόνου λειτουργίας του ΠΜΣ, όπως προβλέπει σχετικός κανονισμός του ΕΑΠ
- διοργάνωσης έκτακτων εξ αποστάσεως συναντήσεων εκ μέρους των Κ-Σ, μελών ΣΕΠ, ιδίως κατά το διάστημα πριν από την κατάθεση των εργασιών τους, ώστε όλοι/ες να έχουν τη δυνατότητα να συζητήσουν ερωτήματα, απορίες κ.λπ. και έτσι να διευκολύνονται για τη μελέτη, την κατανόηση του υλικού και τη συγγραφή της εργασίας
- καθώς η διάρθρωση του ΠΜΣ προβλέπεται και ακολουθεί τον Κανονισμό Σπουδών του ΕΑΠ, δεν είναι δυνατή η παρέμβαση ως προς τον φόρτο εργασίας· λαμβάνεται μέριμνα, ωστόσο, σε περίπτωση που συντρέχουν ιδιαίτεροι λόγοι, να δίνεται ολιγοήμερη παράταση στους/τις φοιτητές/τριες για την ολοκλήρωση των υποχρεώσεών τους πάντοτε με βάση τα προβλεπόμενα από τον Κανονισμό

Διάρθρωση Προγράμματος Σπουδών

Πίνακας 8. Θεματικές Ενότητες Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία (ΣΕΙ)

Θεματική Ενότητα	Συντονιστής	Αριθμός ΟΣΣ/ Εργαστηρίων	Αριθμός Εργασιών	Εκπαιδευτικό Υλικό*	Αριθμός Τμημάτων	Αριθμός Διδασκόντων	Πολλαπλή Βιβλιογραφία	Επάρκεια Εκπαιδευτικών Μέσων	Χρήση ΤΠΕ
Μεταξύ παράδοσης και εκσυγχρονισμού: Η ελληνική πολιτική σκηνή - ΣΕΙ50Α	ΚΛΑΨΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ	3	3	9	4	4	Ναι	Ναι	Ναι
Μεταξύ παράδοσης και εκσυγχρονισμού: Η ελληνική πολιτική σκηνή - ΣΕΙ50Β	ΚΛΑΨΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ	3	3	9	1	1	Ναι	Ναι	Ναι
Οι Έλληνες και οι μεγάλες ιδέες τους - ΣΕΙ51Α	ΜΑΝΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ	3	3	16	2	2	Ναι	Ναι	Ναι
Οι Έλληνες και οι μεγάλες ιδέες τους - ΣΕΙ51Β	ΜΑΝΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ	3	3	16	2	2	Ναι	Ναι	Ναι
Δυτικά της Ανατολής: Διαφωτισμός και Ορθοδοξία ως παράγοντες διαμόρφωσης της εθνικής ταυτότητας - ΣΕΙ52Α	ΚΟΥΡΚΟΥΒΕΛΑΣ ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ	3	3	30	1	1	Ναι	Ναι	Ναι
Δυτικά της Ανατολής: Διαφωτισμός και Ορθοδοξία ως παράγοντες διαμόρφωσης της εθνικής ταυτότητας - ΣΕΙ52Β	ΚΟΥΡΚΟΥΒΕΛΑΣ ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ	3	3	30	1	1	Ναι	Ναι	Ναι
Ο ελληνικός γεωγραφικός χώρος και οι μεγάλες δυνάμεις (1800-1922) - ΣΕΙ53Α	ΣΑΚΚΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	3	3	25	2	2	Ναι	Ναι	Ναι
Ο ελληνικός γεωγραφικός χώρος και οι μεγάλες δυνάμεις (1800-1922) - ΣΕΙ53Β	ΣΑΚΚΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	3	3	25	2	2	Ναι	Ναι	Ναι
Τάσεις και πόλεμοι της ελληνικής ιστοριογραφίας, 19ος-21ος αιώνας - ΣΕΙ54Α	ΜΠΑΛΤΑ ΑΘΑΝΑΣΙΑ	3	3	12	1	1	Ναι	Ναι	Ναι

Τάσεις και πόλεμοι της ελληνικής ιστοριογραφίας, 19ος-21ος αιώνας - ΣΕΙ54Β	ΜΠΑΛΤΑ ΑΘΑΝΑΣΙΑ	3	3	12	1	1	Ναι	Ναι	Ναι
Των Ελλήνων οι κοινότητες: Ομογενείς, πάροικοι και μετανάστες - ΣΕΙ55Α	ΣΕΙΡΗΝΙΔΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ	3	3	19	1	1	Ναι	Ναι	Ναι
Των Ελλήνων οι κοινότητες: Ομογενείς, πάροικοι και μετανάστες - ΣΕΙ55Β	ΣΕΙΡΗΝΙΔΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ	3	3	19	2	2	Ναι	Ναι	Ναι
Ο ελληνικός γεωγραφικός χώρος και το διεθνές σύστημα (1922-1989) - ΣΕΙ60Α	ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	3	3	13	4	4	Ναι	Ναι	Ναι
Ο ελληνικός γεωγραφικός χώρος και το διεθνές σύστημα (1922-1989) - ΣΕΙ60Β	ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	3	3	13	1	1	Ναι	Ναι	Ναι
Ελλάδα και Βαλκάνια: Μια ασύμμετρη σχέση - ΣΕΙ61Α	ΣΚΟΥΛΙΔΑΣ ΗΛΙΑΣ	3	3	21	1	1	Ναι	Ναι	Ναι
Ελλάδα και Βαλκάνια: Μια ασύμμετρη σχέση - ΣΕΙ61Β	ΣΚΟΥΛΙΔΑΣ ΗΛΙΑΣ	3	3	21	2	2	Ναι	Ναι	Ναι
Κλέφτες, παλικάρια και αντάρτες: Έλληνες παράνομοι και ήρωες - ΣΕΙ62Α	ΤΖΑΚΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ	3	3	25	1	1	Ναι	Ναι	Ναι
Κλέφτες, παλικάρια και αντάρτες: Έλληνες παράνομοι και ήρωες - ΣΕΙ62Β	ΤΖΑΚΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ	3	3	25	2	2	Ναι	Ναι	Ναι
Αστοί, αγρότες και εργάτες: Θέματα της ελληνικής κοινωνικής ιστορίας - ΣΕΙ63Α	ΖΕΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ	3	3	11	2	2	Ναι	Ναι	Ναι
Αστοί, αγρότες και εργάτες: Θέματα της ελληνικής κοινωνικής ιστορίας - ΣΕΙ63Β	ΖΕΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ	3	3	11	2	2	Ναι	Ναι	Ναι
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία - ΣΕΙΔΕΑ							Ναι	Ναι	Ναι

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία - ΣΕΙΔΕΒ							Ναι	Ναι	Ναι
---	--	--	--	--	--	--	-----	-----	-----

*Το πλήθος του εκπαιδευτικού υλικού προκύπτει ως άθροισμα όλων των τμημάτων εκπαιδευτικού υλικού (τόμοι, άρθρα, cd, wiki κ.α.) ανεξαρτήτως τύπου, όπως αυτά καταγράφονται στο πακέτο φοιτητή.

Εξεταστικό σύστημα

Πίνακας 9. Θεματικές Ενότητες Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία (ΣΕΙ)

Θεματική Ενότητα	Αριθμός Εγγεγραμμένων Φοιτητών	Αριθμός Συμμετεχόντων Φοιτητών στις Εξετάσεις	Αριθμός Επιτυχόντων Φοιτητών	Αριθμός Φοιτητών που αξιολόγησαν	Αριθμός Φοιτητών με δυνατότητα αξιολόγησης	Ποσοστό Επιτυχίας στις Εξετάσεις
Μεταξύ παράδοσης και εκσυγχρονισμού: Η ελληνική πολιτική σκηνή - ΣΕΙ50Α	91	78	77	53	86	98.72%
Μεταξύ παράδοσης και εκσυγχρονισμού: Η ελληνική πολιτική σκηνή - ΣΕΙ50Β	29	23	23	12	20	100.00%
Οι Έλληνες και οι μεγάλες ιδέες τους - ΣΕΙ51Α	37	27	24	17	34	88.89%
Οι Έλληνες και οι μεγάλες ιδέες τους - ΣΕΙ51Β	55	46	45	27	46	97.83%
Δυτικά της Ανατολής: Διαφωτισμός και Ορθοδοξία ως παράγοντες διαμόρφωσης της εθνικής ταυτότητας - ΣΕΙ52Α	16	14	14	9	14	100.00%
Δυτικά της Ανατολής: Διαφωτισμός και Ορθοδοξία ως παράγοντες διαμόρφωσης της εθνικής ταυτότητας - ΣΕΙ52Β	16	15	15	9	15	100.00%
Ο ελληνικός γεωγραφικός χώρος και οι μεγάλες δυνάμεις (1800-1922) - ΣΕΙ53Α	38	33	32	17	36	96.97%
Ο ελληνικός γεωγραφικός χώρος και οι μεγάλες δυνάμεις (1800-1922) - ΣΕΙ53Β	55	49	49	31	51	100.00%
Τάσεις και πόλεμοι της ελληνικής ιστοριογραφίας, 19ος-21ος αιώνας - ΣΕΙ54Α	21	16	16	9	20	100.00%

Τάσεις και πόλεμοι της ελληνικής ιστοριογραφίας, 19ος-21ος αιώνας - ΣΕΙ54Β	25	24	24	13	22	100.00%
Των Ελλήνων οι κοινότητες: Ομογενείς, πάροικοι και μετανάστες - ΣΕΙ55Α	26	22	22	13	23	100.00%
Των Ελλήνων οι κοινότητες: Ομογενείς, πάροικοι και μετανάστες - ΣΕΙ55Β	39	34	34	17	37	100.00%
Ο ελληνικός γεωγραφικός χώρος και το διεθνές σύστημα (1922-1989) - ΣΕΙ60Α	84	82	82	43	82	100.00%
Ο ελληνικός γεωγραφικός χώρος και το διεθνές σύστημα (1922-1989) - ΣΕΙ60Β	25	22	21	11	24	95.45%
Ελλάδα και Βαλκάνια: Μια ασύμμετρη σχέση - ΣΕΙ61Α	25	22	22	18	22	100.00%
Ελλάδα και Βαλκάνια: Μια ασύμμετρη σχέση - ΣΕΙ61Β	30	29	29	24	28	100.00%
Κλέφτες, παλικάρια και αντάρτες: Έλληνες παράνομοι και ήρωες - ΣΕΙ62Α	21	20	20	12	21	100.00%
Κλέφτες, παλικάρια και αντάρτες: Έλληνες παράνομοι και ήρωες - ΣΕΙ62Β	31	29	28	21	30	96.55%
Αστοί, αγρότες και εργάτες: Θέματα της ελληνικής κοινωνικής ιστορίας - ΣΕΙ63Α	29	27	25	15	29	92.59%
Αστοί, αγρότες και εργάτες: Θέματα της ελληνικής κοινωνικής ιστορίας - ΣΕΙ63Β	52	50	50	30	48	100.00%
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία - ΣΕΙΔΕΑ	39	21	20	21	14	95.24%
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία - ΣΕΙΔΕΒ	51	21	20	21	7	95.24%

Σχετικά με τους Πίνακες 8 και 9, η διάρθρωση του ΠΣ παραμένει όπως αυτή αποφασίστηκε κατά τον αρχικό σχεδιασμό του ΠΜΣ, με κριτήριο την κατά το δυνατόν πολύπλευρη κάλυψη των ιστορικών θεμάτων του Ελληνισμού στη μακρά διάρκεια. Με δεδομένη τη διάρθρωση των σπουδών στη βάση ύπαρξης υποχρεωτικών και επιλεγόμενων ΘΕ, οι πρώτες συγκεντρώνουν μονίμως μεγαλύτερο αριθμό φοιτητών/τριών, επομένως συγκροτούνται περισσότερα τμήματα, ενώ στις επιλεγόμενες ΘΕ ο αριθμός είναι ανά εξάμηνο μικρότερος. Σε αυτό συντελεί και το γεγονός πως, εξαιτίας των προσωπικών δυνατοτήτων τους, πολλοί/ές φοιτητές/τριες επιλέγουν να παρακολουθούν μία μόνο ΘΕ ανά εξάμηνο, επιμηκύνοντας έτσι τον χρόνο των σπουδών τους.

Σε όλες τις ΘΕ ακολουθείται ενιαία εκπαιδευτική διαδικασία, ο φόρτος εργασίας παραμένει σταθερός, το δε προσφερόμενο υλικό ακολουθεί τους κανόνες που τίθενται από το ΕΑΠ. Αναλόγως του αντικειμένου κάθε ΘΕ, είναι δυνατό να παρουσιάζονται αποκλίσεις ως προς το προτεινόμενο υλικό, καθώς όλα τα αντικείμενα δεν διαθέτουν τον ίδιο πλούτο ελληνικής και ξενόγλωσσας βιβλιογραφίας.

Τέλος, αξίζει να σχολιαστεί το μεγάλο ποσοστό επιτυχίας στις εξετάσεις, το οποίο μπορεί να αποδοθεί, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, στο υψηλό επίπεδο της εκπαιδευτικής διαδικασίας και στη διαρκή υποστήριξη που παρέχεται στους/τις φοιτητές/τριες κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους.

3. Συμπεράσματα

Θετικά στοιχεία του ΠΣ όπως προκύπτουν από την αξιολόγηση του ΠΣ

Ισχυρό πλεονέκτημα του ΠΜΣ ΣΕΙ είναι πως συνιστά το μοναδικό, μέχρι στιγμής, μεταπτυχιακό Πρόγραμμα που προβάλλει μια συνολική θεώρηση του Ελληνισμού στη μακρά του διάρκεια. Σε αντίθεση με την αποσπασματικότητα της θεματολογίας άλλων σχετικών μεταπτυχιακών, που καθορίζονται από τα ενδιαφέροντα των διδασκόντων/ουσών, χωρίς συντονισμό των μαθημάτων, το συγκεκριμένο ΠΜΣ προσφέρει ένα συνεκτικό και προσεκτικά σχεδιασμένο οργανικό σύνολο, που εστιάζει στην παρουσίαση των βασικότερων παραμέτρων που διαμόρφωσαν το νεότερο ελληνικό έθνος και επηρέασαν την εξέλιξή του, συνδυάζοντας τη θεωρητική προσέγγιση με την εξέλιξη των φαινομένων στον χρόνο. Εξίσου ισχυρό πλεονέκτημα είναι το γεγονός ότι το ΠΜΣ διδάσκεται εξ ολοκλήρου εξ αποστάσεως.

Ευρήματα / Αδυναμίες / Κίνδυνοι όπως προκύπτουν από την αξιολόγηση του ΠΣ

Καθώς το ΠΜΣ είναι σχετικά καινούριο, βρίσκεται στη διαδικασία συλλογής στοιχείων (μέσω της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης) που θα αναδεικνύουν και άλλα θετικά στοιχεία ή τυχόν αδυναμίες. Τα συμπεράσματα που θα προκύψουν από τη διαδικασία αυτή θα αποτυπωθούν σε μελλοντική αξιολόγηση.

Γενικά, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, μεταξύ των συχνότερων αιτημάτων των φοιτητών/τριών συμπεριλαμβάνονται τα εξής:

- αύξηση του προσφερόμενου από το ΕΑΠ έντυπου και ψηφιακού υλικού μελέτης για τις ΘΕ και για την εκπόνηση των εργασιών,
- αύξηση του αριθμού των προγραμματισμένων ΟΣΣ,
- ελάφρυνση του φόρτου εργασίας, που μερικές φορές τους/τις δυσκολεύει να ανταποκριθούν λόγω ακριβώς της επιβάρυνσης που έχουν από τις προσωπικές τους υποχρεώσεις

Προτάσεις βελτίωσης του ΠΣ

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, το ΠΜΣ ΣΕΙ αξιολογήθηκε από Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης & Πιστοποίησης κατά τις ημερομηνίες 13-18 Νοεμβρίου 2023. Η ανταπόκριση στις συστάσεις της Επιτροπής, όπως καταγράφηκαν στη σχετική έκθεσή της η οποία κοινοποιήθηκε στο ΕΑΠ στις 19/1/2024, ξεπερνούν το χρονικό πλαίσιο της παρούσας αξιολόγησης.

Σε ό,τι αφορά τις πρωτοβουλίες που αναλήφθηκαν μέχρι στιγμής για την αντιμετώπιση των αιτημάτων των φοιτητών/τριών ως προς τη λειτουργία και τη ροή του ΠΜΣ, έγινε λόγος σε προηγούμενη παράγραφο. Συμπερασματικά, ωστόσο, πρέπει να τονιστεί πως μοναδικός στόχος της ΔΠΜΣ και των Κ-Σ, μελών ΣΕΠ, του Προγράμματος είναι η διατήρηση του υψηλού επιστημονικού και διδακτικού επιπέδου της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ώστε αυτή να ανταποκρίνεται πλήρως στις προσδοκίες και τις απαιτήσεις των φοιτητών/τριών, αλλά και στην οικονομική επιβάρυνση την οποία αναλαμβάνουν για τη φοίτησή τους.